

Mnenje Evropskega odbora regij – Sosedstvo in svet

(2019/C 86/16)

Glavni poročevalec: Hans JANSSEN (NL/EPP), župan Oisterwijk**Referenčni dokumenti:** Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje

COM(2018) 460 final

Predlog sklepa Sveta o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj)

COM(2018) 461 final

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III)

COM(2018) 465 final

I. PREDLOGI SPREMEMB

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje

Predlog spremembe 1

COM(2018) 460 final, uvodna izjava 25

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Medtem ko bi se morale demokracija in človekove pravice, vključno z enakostjo spolov ter opolnomočenjem žensk, odražati v celotnem obdobju izvajanja te uredbe, pa bi morale imeti pomoč Unije v okviru tematskih programov za človekove pravice in demokracijo ter organizacije civilne družbe posebno dopolnilno in dodatno vlogo zaradi svojega globalnega značaja in neodvisnosti ukrepanja od soglasja vlad in javnih organov zadevnih tretjih držav.	Medtem ko bi se morale demokracija in človekove pravice, vključno z enakostjo spolov ter opolnomočenjem žensk, odražati v celotnem obdobju izvajanja te uredbe, pa bi morali imeti pomoč Unije v okviru tematskih programov za človekove pravice in demokracijo, organizacije civilne družbe ter lokalni in regionalni organi posebno dopolnilno in dodatno vlogo zaradi svojega globalnega značaja in neodvisnosti ukrepanja od soglasja vlad in javnih organov zadevnih tretjih držav.

Obrazložitev

OR se v tem osnutku mnenja zavzema za to, da bi lokalni in regionalni organi dobili poseben, ločen program razvojnega sodelovanja z namenskimi proračuni ter da bi se pri pripravi programov upoštevali kot upravičenci v okviru instrumenta za razvojno sodelovanje, tako kot v trenutnem večletnem finančnem okviru. Sredstva iz proračunske vrstice v okviru tega instrumenta sicer niso bila v celoti porabljena, vendar bi bilo prenašljivo sklepati, da je to posledica nezadostnih zmogljivosti lokalnih in regionalnih organov. Morda so na to bolj vplivali drugi razlogi, kot so stroge zahteve za sofinanciranje in zapleteni postopki prijave. V vsakem primeru bi morale institucije EU omogočiti izboljšanje, ne pa se odločiti za neposredno ukinitve.

Poleg tega je za zagotavljanje ciljev razvojne politike EU ter ciljev trajnostnega razvoja nujno, da se še naprej izvajajo oz. vzpostavijo mehanizmi usklajevanja med civilno družbo, lokalnimi organi in institucijami EU. Zato bi morale biti organizacije civilne družbe ter lokalni in regionalni organi v tej uvodni izjavi omenjeni v istem stavku.

Predlog spremembe 2

COM(2018) 460 final, uvodna izjava 26

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Organizacije civilne družbe bi morale zajemati širok nabor akterjev z različnimi vlogami in pooblastili, ki vključujejo vse nedržavne, neprofitne strukture, so nepristranske in nenasilne ter v okviru katerih se ljudje združujejo, da bi sledili skupnim ciljem in idealom, ki so lahko politični, kulturni, družbeni ali ekonomski. Delujejo na lokalnih, pa tudi na nacionalnih, regionalnih in mednarodnih ravneh ter vključujejo formalne in neformalne organizacije v mestih in na podeželju.</p>	<p>Organizacije civilne družbe bi morale zajemati širok nabor akterjev z različnimi vlogami in pooblastili, ki vključujejo vse nedržavne, neprofitne strukture, so nepristranske in nenasilne ter v okviru katerih se ljudje združujejo, da bi sledili skupnim ciljem in idealom, ki so lahko politični, kulturni, družbeni ali ekonomski. Delujejo na lokalnih, pa tudi na nacionalnih, regionalnih in mednarodnih ravneh ter vključujejo formalne in neformalne organizacije v mestih in na podeželju.</p> <p><i>V skladu z evropskim soglasjem o razvoju imajo lokalni in regionalni organi ključno vlogo pri izvajanju ciljev trajnostnega razvoja ter usklajevanju lokalnih akterjev. Kot je priznано v Agendi 2030, ima vseh 17 ciljev lokalno komponento in so povezani s pristojnostmi lokalnih organov, tudi na področju spolov in podnebnih sprememb.</i></p>

Obrazložitev

V predlogu Komisije ni navedeno, kakšno vlogo imajo lokalni organi pri zasnovi, izvajanju in spremljanju ciljev trajnostnega razvoja, čeprav je v agendi za trajnostni razvoj do leta 2030 izrecno navedeno, da ima vseh 17 ciljev trajnostnega razvoja lokalno komponento ter da so povezani z vsakodnevnim delom lokalnih in regionalnih organov. V novem Evropskem soglasju o razvoju iz leta 2017 je ponovno izražena potreba po **lokalizaciji ciljev trajnostnega razvoja**. To je v nasprotju s tem, da v novem naboru zunanjih instrumentov ni namenskega financiranja za lokalne organe, kar je dodaten razlog za vnaprejšnjo ponovno vzpostavitev proračunske vrstice za lokalne organe.

Predlog spremembe 3

COM(2018) 460 final, uvodna izjava 29

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Bistvenega pomena je, da se dodatno okrepi sodelovanje na področju migracij s partnerskimi državami, s čimer bi se izkoristile dobro upravljane in zakonite migracije ter učinkovito obravnavale nedovoljene migracije. Tovrstno sodelovanje bi moralo prispevati k zagotavljanju dostopa do mednarodne zaščite, odpravi temeljnih vzrokov nedovoljenih migracij, krepitvi upravljanja meja in prizadevanjem v boju proti nedovoljenim migracijam, trgovini z ljudmi in tihotapljenju migrantov ter delu na področju vračanja, ponovnega sprejema in reintegracije, če je to ustrezno, na podlagi vzajemne odgovornosti ter polnega spoštovanja zavez glede humanitarne pomoči in človekovih pravic. Zato bi moralo biti učinkovito sodelovanje tretjih držav z Unijo na tem področju sestavni del splošnih načel te uredbe. Med migracijsko politiko in politiko razvojnega sodelovanja je pomembna večja skladnost, da se zagotovi, da razvojna pomoč partnerskim državam pomaga učinkoviteje upravljati migracije. Ta uredba bi morala prispevati k usklajenemu, celostnemu in strukturiranemu pristopu do migracij ter omogočati čim večje sinergije in zagotavljati potreben vzvod.</p>	<p>Bistvenega pomena je, da se dodatno okrepi sodelovanje na področju migracij s partnerskimi državami, v tesnem sodelovanju z njihovimi lokalnimi in regionalnimi organi, s čimer bi se izkoristile dobro upravljane in zakonite migracije ter učinkovito obravnavale nedovoljene migracije. Tovrstno sodelovanje bi moralo prispevati k zagotavljanju dostopa do mednarodne zaščite, odpravi temeljnih vzrokov nedovoljenih migracij, zlasti v primeru ranljivih oseb, kot so mladoletni brez spremstva, krepitvi upravljanja meja in prizadevanjem v boju proti nedovoljenim migracijam, trgovini z ljudmi in tihotapljenju migrantov ter delu na področju vračanja, ponovnega sprejema in reintegracije, če je to ustrezno, na podlagi vzajemne odgovornosti ter polnega spoštovanja zavez glede humanitarne pomoči in človekovih pravic, tudi v luči morebitnega sprejetja globalnega dogovora ZN o migracijah. Zato bi moralo biti učinkovito sodelovanje tretjih držav z Unijo na tem področju sestavni del splošnih načel te uredbe. Med migracijsko politiko in politiko razvojnega sodelovanja je pomembna večja skladnost, da se zagotovi, da razvojna pomoč partnerskim državam pomaga učinkoviteje upravljati migracije. Ta uredba bi morala prispevati k usklajenemu, celostnemu in strukturiranemu pristopu do migracij, ki temelji na lokalnih potrebah in razmerah, ter omogočati čim večje sinergije in zagotavljati potreben vzvod.</p>

Obrazložitev

Migracijske in razvojne politike so tesno povezane. Mednarodno, nacionalno, regionalno in lokalno sodelovanje je ključnega pomena za uresničitev evropske migracijske politike. Pristop upravljanja na več ravneh je pogoj za doseg optimalnih rezultatov. Ključnega pomena je, da evropski, nacionalni ter lokalni in regionalni organi tesno sodelujejo z lokalnimi in regionalnimi organi v tranzitnih državah ter s civilno družbo, združenji migrantov in lokalnimi skupnostmi v državah gostiteljicah.

Predlog spremembe 4

COM(2018) 460 final – Splošne določbe, člen 3(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>V skladu z odstavkom 1 so specifični cilji te uredbe naslednji:</p> <p>(a) podpirati in pospeševati dialog in sodelovanje s tretjimi državami in regijami v sosedstvu, podsaharski Afriki, Aziji in Pacifiku ter v Ameriki in na Karibih;</p> <p>(b) na svetovni ravni utrjevati in podpirati demokracijo, pravno državo in človekove pravice, podpirati organizacije civilne družbe, nadaljnjo stabilnost in mir ter obravnavati druge svetovne izzive, vključno z migracijami in mobilnostjo;</p>	<p>V skladu z odstavkom 1 so specifični cilji te uredbe naslednji:</p> <p>(a) podpirati in pospeševati dialog in sodelovanje s tretjimi državami in regijami v sosedstvu, tudi na ravni podnacionalnih subjektov, podsaharski Afriki, Aziji in Pacifiku ter v Ameriki in na Karibih;</p> <p>(b) na svetovni ravni utrjevati in podpirati demokracijo, pravno državo, človekove pravice in enakost spolov, podpirati organizacije civilne družbe ter lokalne in regionalne organe, nadaljnjo stabilnost in mir ter obravnavati druge svetovne izzive, vključno z migracijami in mobilnostjo;</p>

Obrazložitev

S pomočjo in sodelovanjem na podnacionalni (lokalni in regionalni) ravni s subjekti iz držav v sosedstvu (zlasti držav vzhodnega partnerstva), osredotočenima na lokalne potrebe in okoliščine ter prilagojenima njim, se v številnih primerih lahko dosežejo boljši in bolj vključujoči rezultati, ki jih državljani bolj občutijo, kot pri programih v sodelovanju s centralnimi organi partnerskih držav.

Predlog spremembe 5

COM(2018) 460 final – Splošne določbe, člen 4(3)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Tematski programi zajemajo ukrepe, povezane z doseganjem ciljev trajnostnega razvoja na svetovni ravni, in sicer na naslednjih področjih:</p> <p>(a) človekove pravice in demokracija;</p> <p>(b) organizacije civilne družbe;</p> <p>(c) stabilnost in mir;</p> <p>(d) svetovni izzivi.</p>	<p>Tematski programi zajemajo ukrepe, povezane z doseganjem ciljev trajnostnega razvoja na svetovni ravni, in sicer na naslednjih področjih:</p> <p>(a) človekove pravice in demokracija;</p> <p>(b) organizacije civilne družbe;</p> <p>(c) lokalni in regionalni organi;</p> <p>(d) stabilnost in mir;</p> <p>(e) svetovni izzivi.</p>

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Tematski programi lahko zajemajo vse tretje države ter čezmorske države in ozemlja, kakor so opredeljeni v Sklepu Sveta .../... (EU).</p> <p>Da bi se dosegli cilji iz člena 3, tematski programi temeljijo na področjih ukrepanja iz Priloge III.</p>	<p>Vsi tematski programi bi morali biti podprti z namenskimi proračuni.</p> <p>Tematski programi lahko zajemajo vse tretje države ter čezmorske države in ozemlja, kakor so opredeljeni v Sklepu Sveta .../... (EU).</p> <p>Da bi se dosegli cilji iz člena 3, tematski programi temeljijo na področjih ukrepanja iz Priloge III.</p>

Obrazložitev

Kot je omenjeno pri predlogu spremembe 1, OR v tem osnutku mnenja močno priporoča, da bi lokalni in regionalni organi dobili poseben, ločen program razvojnega sodelovanja z namenskim proračunom ter da bi se pri pripravi programov upoštevali kot upravičenci.

Predlog spremembe 6

COM(2018) 460 final – Splošne določbe, člen 4(5)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Ukrepi na podlagi te uredbe se izvajajo predvsem prek geografskih programov.</p>	<p>Ukrepi na podlagi te uredbe se izvajajo predvsem prek geografskih programov. Kjer je to primerno, so lahko neposredni upravičenci geografskih programov tudi lokalni in regionalni organi v državah v sosedstvu.</p>

Obrazložitev

Pomoč EU lokalnim in regionalnim organom iz partnerskih držav ter njeno sodelovanje z njimi se ne smeta finančno in organizacijsko okrniti zaradi povečane prožnosti pri dodeljevanju finančnih sredstev in drugih virov med različne geografske in tematske programe. Priporočljivo je, da geografski programi že vnaprej vključujejo lokalne in regionalne organe kot neposredne upravičence.

Predlog spremembe 7

COM(2018) 460 final – Splošne določbe, člen 6(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>Finančna sredstva iz odstavka 1 se delijo na:</p> <p>(a) 68 000 milijonov EUR za geografke programe, in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none"> — vsaj 22 000 milijonov EUR za sosodstvo, — vsaj 32 000 milijonov EUR za podsaharsko Afriko, — 10 000 milijonov EUR za Azijo in Pacifik, — 4 000 milijonov EUR za Ameriko in Karibe; <p>(b) 7 000 milijonov EUR za tematske programe, in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 1 500 milijonov EUR za program za človekove pravice in demokracijo, — 1 500 milijonov EUR za program za organizacije civilne družbe, — 1 000 milijonov EUR za program za stabilnost in mir, — 3 000 milijonov EUR za program za svetovne izzive; <p>(c) 4 000 milijonov EUR za ukrepe hitrega odzivanja.</p>	<p>Finančna sredstva iz odstavka 1 se delijo na:</p> <p>(a) 68 000 milijonov EUR za geografke programe, in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none"> — vsaj 22 000 milijonov EUR za sosodstvo, — vsaj 32 000 milijonov EUR za podsaharsko Afriko, — 10 000 milijonov EUR za Azijo in Pacifik, — 4 000 milijonov EUR za Ameriko in Karibe; <p>(b) 7 500 milijonov EUR za tematske programe, in sicer:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 1 500 milijonov EUR za program za človekove pravice in demokracijo, — 1 500 milijonov EUR za program za organizacije civilne družbe, — 500 milijonov EUR za lokalne in regionalne organe, — 1 000 milijonov EUR za program za stabilnost in mir, — 3 000 milijonov EUR za program za svetovne izzive; <p>(c) 4 000 milijonov EUR za ukrepe hitrega odzivanja.</p>

Obrazložitev

V skladu z zgornjimi predlogi sprememb je močno priporočljivo, da se sorazmeren delež razpoložljivih proračunskih sredstev za geografske programe dodeli neposredno programom, pri katerih sodelujejo lokalni in regionalni organi oz. so namenjeni njim, tako kot velja v okviru instrumenta za razvojno sodelovanje v večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020. Predlagani znesek (500 milijonov EUR) temelji na trenutni porazdelitvi proračunske vrstice za organizacije civilne družbe in lokalne organe (66,16 % za organizacije civilne družbe, 22,05 % za lokalne organe, 10,4 % za izobraževanje in ozaveščanje o razvoju ter 1,39 % za podporne ukrepe (v obdobju 2018–2020)) ter ga je seveda treba natančno izračunati, ob upoštevanju stopnje porabe trenutnih proračunskih sredstev za lokalne organe in številnih drugih dejavnikov.

Predlog spremembe 8

COM(2018) 460 final – Splošne določbe, člen 8(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Unija si prek dialoga in sodelovanja s partnerskimi državami in regijami prizadeva za spodbujanje, razvoj in krepitev načel demokracije, pravne države ter spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, na katerih temelji.	Unija si prek dialoga in sodelovanja s partnerskimi državami in regijami prizadeva za spodbujanje, razvoj in krepitev načel demokracije na vseh ravneh upravljanja , pravne države, enakosti spolov ter spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, na katerih temelji.

Obrazložitev

Med vodilna načela bi bilo treba vključiti demokracijo na podnacionalni ravni, saj državljani lahko demokracijo najbolj neposredno občutijo na lokalni in regionalni ravni. Med ključna načela bi bilo treba dodati enakost spolov.

Predlog spremembe 9

COM(2018) 460 final, člen 11(2)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Načrtovanje geografskih programov zagotavlja poseben, prilagojen okvir za sodelovanje, ki temelji na:	Načrtovanje geografskih programov zagotavlja poseben, prilagojen okvir za sodelovanje, ki temelji na:
(a) potrebah partnerjev, določenih na podlagi posebnih meril, ob upoštevanju prebivalstva, revščine, neenakosti, človekovega razvoja, gospodarske in okoljske ranljivosti ter državne in družbene odpornosti;	(a) potrebah partnerjev, določenih na podlagi posebnih meril, ob upoštevanju prebivalstva, revščine, neenakosti, človekovega razvoja, gospodarske in okoljske ranljivosti ter državne in družbene odpornosti;
(b) zmogljivosti partnerjev za ustvarjanje finančnih virov in dostop do njih ter njihovih absorpcijskih sposobnosti;	(b) zmogljivosti partnerjev za ustvarjanje finančnih virov in dostop do njih ter njihovih absorpcijskih sposobnosti;
(c) zavezah in uspešnosti partnerjev, določenih na podlagi meril, kot sta politična reforma ter gospodarski in družbeni razvoj;	(c) zavezah in uspešnosti partnerjev, določenih na podlagi meril, kot sta politična reforma, gospodarski in družbeni razvoj ter pripravljenost za sodelovanje s svojimi lokalnimi in regionalnimi organi pri pripravi, izvajanju in spremljanju programov;
(d) morebitnem učinku financiranja Unije v partnerskih državah in regijah;	(d) morebitnem učinku financiranja Unije v partnerskih državah in regijah, vključno v obliki majhnih projektov, dostopnih tudi lokalnim in regionalnim subjektom;
(e) zmogljivosti in zavezanosti partnerja, da spodbuja skupne interese in vrednote ter podpira skupne cilje in večstranska zaveznitva, pa tudi napredek pri prednostnih nalogah Unije.	(e) zmogljivosti in zavezanosti partnerja, da spodbuja skupne interese in vrednote ter podpira skupne cilje in večstranska zaveznitva, pa tudi napredek pri prednostnih nalogah Unije.

Obrazložitev

Predlagani člen 11 že navaja, da „ukrepi, kolikor je mogoče, temeljijo na dialogu med Unijo, državami članicami in zadevnimi partnerskimi državami, vključno z nacionalnimi in lokalnimi organi“, kar je dobro izhodišče, vendar se zdi pomembno dodati, da programska načela tudi močno spodbujajo sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi organi (ter drugimi zainteresiranimi stranmi) pri pripravi, izvajanju in spremljanju programov (tudi ob upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti). Izrecna navedba je zlasti pomembna za delovanje v državah, kjer je sodelovanje lokalnih in regionalnih organov omejeno ali sploh ni vzpostavljeno.

Poleg tega je izjemno pomembno, da so programska sredstva dostopna lokalnim in regionalnim organom vseh vrst in velikosti, vključno s tistimi na podeželju, pa tudi srednje velikim mestom, saj vsi delujejo na istih ozemljih in morajo sodelovati, da bi dosegli trajnostni (lokalni) razvoj (kot je pojasnjeno v okviru teritorialnega pristopa k lokalnemu razvoju).

V skladu s tem bi moral novi instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje spodbujati in financirati tudi majhne projekte (npr. take, ki temeljijo na obstoječih partnerstvih med mesti ali drugimi podnacionalnimi subjekti ali več zainteresiranimi stranmi), ne le veleprojekte, ter dodatno olajšati krepitev zmogljivosti lokalnih in regionalnih organov, da bi si lahko lokalni in regionalni organi vseh vrst prizadevali za trajnostni razvoj.

Predlog spremembe 10

(COM(2018) 460 final – Naslov II, Poglavlje III) Člen 22(7)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Sodelovanje med Unijo in njenimi partnerji je lahko med drugim v obliki:	Sodelovanje med Unijo in njenimi partnerji je lahko med drugim v obliki:
[...]	[...]
(b) ukrepov upravnega sodelovanja, kot so programi tesnega medsebojnega sodelovanja med javnimi institucijami, lokalnimi organi, nacionalnimi javnimi organi ali subjekti zasebnega prava, ki opravljajo naloge javne službe, v državi članici in partnerski državi ali regiji, ter ukrepov sodelovanja, ki vključujejo strokovnjake javnega sektorja, ki jih napotijo države članice ter njihovi regionalni in lokalni organi;	(b) ukrepov upravnega sodelovanja, kot so programi tesnega medsebojnega sodelovanja med javnimi institucijami, lokalnimi organi, nacionalnimi javnimi organi ali subjekti zasebnega prava, ki opravljajo naloge javne službe, v državi članici in partnerski državi ali regiji, ter ukrepov sodelovanja, ki vključujejo strokovnjake javnega sektorja, ki jih napotijo države članice ter njihovi regionalni in lokalni organi, zlasti v okviru mehanizma TAIEX in programa SIGMA;

Obrazložitev

Z izrecno navedbo uporabe TAIEX in SIGMA lahko lažje utemeljimo uporabo zelo učinkovitih instrumentov tehnične pomoči na vseh upravnih ravneh.

Priloga II: Področja sodelovanja za geografske programe

Predlog spremembe 11

COM(2018) 460 final, Priloga II, A.1(a)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Krepitev demokracije in demokratičnih procesov ter demokratičnega upravljanja in nadzora, vključno s preglednimi in verodostojnimi volilnimi postopki;	Krepitev demokracije in demokratičnih procesov ter demokratičnega upravljanja in nadzora na nacionalni in podnacionalni ravni , vključno s preglednimi in verodostojnimi volilnimi postopki na teh ravneh ;

Obrazložitev

Evropsko soglasje o razvoju, ki so ga EU in države članice sprejele leta 2017, poziva regionalne in lokalne organe, naj izvajajo nadzor ter dejavno sodelujejo v postopku odločanja (točka 83).

V okviru Evropskega odbora regij na lokalni in regionalni ravni sodelujemo v misijah za opazovanje volitev, ki prispevajo h krepitvi in kakovosti demokratičnih procesov.

Predlog spremembe 12

COM(2018) 460 final, Priloga II, A.2(l)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
podpiranje lokalnih organov, da se na ravni mest izboljša zagotavljanje osnovnih storitev in enakega dostopa do prehranske varnosti, dostopnih in dostojnih stanovanj po dostopnih cenah ter kakovostnega življenja, zlasti za tiste, ki živijo v neuradnih in revnih naseljih;	podpiranje lokalnih in regionalnih organov, da se na njihovi ravni izboljša zagotavljanje osnovnih storitev in enakega dostopa do prehranske varnosti, dostopnih in dostojnih stanovanj po dostopnih cenah ter kakovostnega življenja, zlasti za tiste, ki živijo v neuradnih in revnih naseljih;

Obrazložitev

V tej točki je predlagana podpora lokalnim organom za izboljšanje zagotavljanja osnovnih storitev na ravni mest. Pomembno je izrecno navesti, da je namen instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje delo s celotnim sistemom mest. Mesta so samo en sestavni del v nacionalnem sistemu lokalnega upravljanja: razvojne zahteve v tretjih državah morajo vključevati odgovornost na nacionalni ravni in se usmerjati na lokalni ravni na različnih ravneh upravljanja, v skupnostih in civilni družbi. To je tudi v skladu s teritorialnim pristopom Komisije k lokalnemu razvoju, v katerem je poudarjeno, da imajo lokalni in regionalni organi pogosto usklajevalno vlogo na svojih ozemljih, kjer se posvetujejo z zasebnim sektorjem, organizacijami civilne družbe, univerzami, strokovnimi ustanovami ter drugimi ravnmi upravljanja in z njimi sodelujejo.

Priloga III: Področja ukrepanja za tematske programe

Predlog spremembe 13

COM(2018) 460 final, Priloga III – doda se nova točka 3

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>3. PODROČJA UKREPANJA ZA LOKALNE IN REGIONALNE ORGANE</p> <p><i>Krepitev vloge lokalnih in regionalnih organov kot akterjev razvoja z:</i></p> <p>(a) <i>opolnomočenjem lokalnih in regionalnih organov, zlasti z mednarodnimi partnerstvi med lokalnimi in regionalnimi organi evropskih ter partnerskih držav za izvajanje Agende 2030 z namenskimi finančnimi sredstvi, da bi se okrepile njihove zmogljivosti upravljanja in njihove zmogljivosti za sodelovanje v političnem dialogu z nacionalnimi organi ter podprli procesi decentralizacije;</i></p> <p>(b) <i>spodbujanjem decentraliziranega sodelovanja za razvoj v vseh njegovih oblikah;</i></p> <p>(c) <i>povečevanjem zmogljivosti mrež, platform in zaveznikov evropskih in južnih lokalnih in regionalnih organov za zagotovitev vsebinskega in stalnega političnega dialoga na področju razvoja ter za spodbujanje demokratičnega upravljanja, zlasti s teritorialnim pristopom k lokalnemu razvoju;</i></p> <p>(d) <i>krepitvijo stikov z evropskimi državljani na področju razvojnih vprašanj (ozaveščanje, izmenjava znanja, sodelovanje), zlasti v zvezi s cilji trajnostnega razvoja, tudi v državah članicah in državah kandidatkah ter potencialnih kandidatkah.</i></p>

Obrazložitev

Pojasniti je treba še načine vključevanja lokalnih in regionalnih organov v evropske programe po fazi priprave programov ter to, kako bo potekalo posvetovanje z njimi o prednostnih nalogah geografskih programov. Če se doda področje ukrepanja, namenjeno posebej lokalnim in regionalnim organom, bo tej ciljni skupini oz. upravičenkam oz. partnerjem nedvomno posvečena ustrezna pozornost pri izvajanju politik.

Dodana vrednost decentraliziranega sodelovanja (tj. mednarodnih partnerstev med lokalnimi in regionalnimi organi) ni izrecno navedena v različnih predlogih v okviru razdelka „Sosedstvo in svet“. Evropske institucije in države članice so v novem soglasju o razvoju iz leta 2017 priznale, da je decentralizirano sodelovanje orodje za razvoj. Je namreč učinkovito orodje za krepitev zmogljivosti lokalnih in regionalnih organov v partnerskih državah EU za pripravljane načrtov ter zagotavljanje storitev in izboljšanje kakovosti reform na področju decentralizacije. Ta vrsta mednarodnega sodelovanja obstaja že desetletja, vanjo pa so vključeni številni evropski lokalni in regionalni organi. Decentraliziranega sodelovanja ne bi smeli razumeti kot partnerstva z omejenim tematskim obsegom (npr. oskrba z vodo, ravnanje z odpadki in urbanistično načrtovanje), saj se z njim lahko okrepi širši okvir upravljanja. V okviru stebra geografskih programov bi bilo treba dopuščati tudi take dejavnosti.

Predlog spremembe 14

COM(2018) 460 final, Priloga III, 4. Področja ukrepanja za globalne izzive

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
<p>D. PARTNERSTVA</p> <p>1. Krepitev vloge lokalnih organov kot akterjev razvoja s:</p> <p>(a) povečevanjem zmogljivosti mrež, platform in zavezništev evropskih in južnih lokalnih organov za zagotovitev vsebinskega in stalnega političnega dialoga na področju razvoja ter za spodbujanje demokratičnega upravljanja, zlasti s teritorialnim pristopom k lokalnemu razvoju</p> <p>(b) povečevanjem stikov z evropskimi državljani na področju razvojnih vprašanj (ozaveščanje, izmenjava znanja, sodelovanje), zlasti v zvezi s cilji trajnostnega razvoja, tudi v Uniji in državah kandidatkah ter potencialnih državah kandidatkah.</p>	

Obrazložitev

S predlogom spremembe 13 se doda posebno področje ukrepanja za lokalne in regionalne organe, zato se ti črtajo s področja ukrepanja za globalne izzive.

Predlog za instrument IPA III

Predlog spremembe 15

COM(2018) 465 final, člen 6

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	<p>5. Komisija skupaj z državami članicami sprejme tudi potrebne ukrepe za zagotovitev, da lokalni in regionalni organi sodelujejo pri opredelitvi specifičnih ciljev pomoči na podlagi te uredbe.</p>

Obrazložitev

Ker bo specifični cilj instrumenta IPA III povečati učinkovitost javne uprave ter podpreti strukturne reforme in dobro upravljanje na vseh ravneh, bi morali biti lokalni in regionalni organi vključeni v strateško načrtovanje. OR tudi spodbuja Komisijo, naj pripravi začasne načine delovanja, ki bodo omogočili uporabo instrumenta TAIEX in tesnega medinstitucionalnega sodelovanja (Twinning) za sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi organi držav članic in držav kandidat in potencialnih kandidat.

Predlog spremembe 16

COM(2018) 465 final, člen 9(1)

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
Do 3 % finančnih sredstev se okvirno dodeli programom za čezmejno sodelovanje med upravičenkami iz Priloge I in državami članicami v skladu z njihovimi potrebami in prednostnimi nalogami.	Do 3 % finančnih sredstev se okvirno dodeli programom za čezmejno sodelovanje med upravičenkami iz Priloge I in državami članicami v skladu z njihovimi potrebami in prednostnimi nalogami, vključno s podporo za krepitev zmogljivosti na lokalni in regionalni ravni.

Obrazložitev

Krepitev zmogljivosti na lokalni in regionalni ravni bi morala biti ena od prednostnih nalog, ki bi se morala upoštevati pri dodelitvi finančnih sredstev.

Sprememba 17

COM(2018) 465 final, Priloga II

Predlog Komisije	Predlog spremembe OR
	(f) spodbujanju lokalnega in regionalnega upravljanja ter krepitvi načrtovalnih in upravnih zmogljivosti lokalnih in regionalnih organov;

Obrazložitev

Ta tematska prednostna naloga ne bi smela biti navedena samo v okviru pomoči za čezmejno sodelovanje.

II. POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

Uvodne ugotovitve

- z zanimanjem spremlja predloge Komisije za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, vključno s predlogi v okviru razdelka „Sosedstvo in svet“, zlasti tistima o novem instrumentu za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) ter o podaljšanju instrumenta za predpristopno pomoč v obliki IPA III;
- pozdravlja dejstvo, da je predlagano povečanje proračunskih sredstev za zunanje delovanje Evropske unije (do 123 milijard EUR, v primerjavi s 94,5 milijarde EUR v obdobju 2014–2020), kar je približno 10 % (predlaganega) skupnega večletnega finančnega okvira; meni, da glede na svetovne izzive obstaja neposredna potreba po tem; poudarja, da je treba predlagano povečanje v okviru trenutnih pogajanj o večletnem finančnem okviru šteti kot najmanjše možno;
- ceni prizadevanja Komisije za bolj dosledno, usklajeno in prožno zunanje delovanje EU, saj so zaradi svetovnih izzivov, kot so podnebne spremembe, množična urbanizacija ter socialni in ekonomski pretresi, potrebne večplastne in kompleksne rešitve ali pristopi;
- pozdravlja predvideno povečanje učinkovitosti z združitvijo več instrumentov zunanjega delovanja v predlagani instrument NDICI za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja in krepitev odpornosti (v skladu z mnenjem COR 2017/03666), vendar opozarja, da bo vse odvisno od izvajanja trenutnih predlogov v praksi – nenehno bi bilo treba preprečevati povečevanje vrzeli med politiko in izvajanjem (tj. da se načini ne bi spremenili, s čimer bi omogočali tudi večjo prožnost);

5. je seznanjen z dejstvom, da so lokalni in regionalni organi vključeni v steber predlaganega instrumenta NDICI za svetovne izzive, pojavijo pa se tudi v regionalnem delu geografskega stebra; želi dobiti zagotovilo ostalih institucij EU, da bodo regionalni in lokalni organi dejansko imeli enostaven dostop to teh programov in proračunskih sredstev;
6. se strinja, da sta povečevanje naložb za ustvarjanje delovnih mest ter krepitev vloge zasebnega sektorja ključnega pomena za razvoj; zato pozdravlja *Sporočilo o novem zavezništvu Afrike in Evropske unije za trajnostne naložbe in delovna mesta: naše partnerstvo za naložbe in delovna mesta se bo dvignilo na novo raven*, katerega cilj je podpreti ustvarjanje 10 milijonov delovnih mest v Afriki;
7. poudarja, da se bo z namenskimi sredstvi za lokalno in regionalno upravo tretjih držav prispevalo k spodbujanju razvoja na lokalni ravni, kar bo EU pomagalo doseči svoje cilje;
8. pozdravlja podaljšanje instrumenta za predpristopno pomoč (IPA III), ki je relevanten in smiseln, ter dejstvo, da bo imel instrument IPA III specifične cilje, s katerimi se bo okrepila učinkovitost javne uprave ter podprle strukturne reforme, dobro upravljanje na vseh ravneh ter teritorialno in čezmejno sodelovanje;

Pomisleki in priložnosti

9. meni, da združitev več instrumentov za zunanje delovanje v en instrument NDICI predstavlja tako izzive kot tudi priložnosti, in poudarja, da bi NDICI moral tudi v prihodnje prispevati k uresničevanju dolgoročnih razvojnih ciljev, ki so se uresničevali prek Evropskega razvojnega sklada;
10. je zaskrbljen, da se lahko zaradi razporejanja sredstev v okviru zunanjega delovanja na podlagi geografskega položaja oteži dostop do financiranja za lokalne in regionalne organe ali ta postane manj viden, kar bo odvisno od posameznih državnih strategij, ki pa zaenkrat niso znane; izraža zaskrbljenost, da se bo zaradi večjega zanašanja na strategije in načrtovanja, ki jih vodijo države, na podlagi ključnih prednostnih nalog in strateških naložb v infrastrukturo, v vseh fazah načrtovanja povečala osredotočenost na upravičence na nacionalni ravni ter morebiti zmanjšalo upoštevanje odločanja in sodelovanja več zainteresiranih strani;
11. poudarja, kako pomembno je, da so lokalni in regionalni organi vključeni v pripravo strategij, načrtovanje in izvajanje načrtov ter da se okviru spremljanja in ocenjevanja razvijejo na lokalni ravni. S tem bi se zagotovilo, da bo pomoč usmerjena glede na potrebe kandidat, tudi na lokalni in regionalni ravni. Pri dodeljevanju sredstev na podlagi rezultatov bi bilo treba upoštevati napredek pri reformah za decentralizacijo ter lokalno demokracijo in dobro upravljanje na vseh ravneh;
12. z razočaranjem ugotavlja, da se predlaga ukinitve namenske proračunske vrstice za lokalne organe, ki je na voljo v okviru instrumenta za razvojno sodelovanje, in poziva k natančnejši navedbi razlogov za opustitev tega namenskega proračuna, saj so z nepovratnimi sredstvi in programi za lokalne organe povezane številne dobre izkušnje; poziva, naj se ta namenski proračun ponovno vzpostavi;
13. poudarja, da sredstva iz proračunske vrstice v okviru tega instrumenta sicer niso bila v celoti porabljeni, vendar bi bilo prenašljivo sklepati, da je to posledica nezadostnih zmogljivosti lokalnih in regionalnih organov. Morda so na to bolj vplivali drugi razlogi, kot so stroge zahteve za sofinanciranje in zapleteni postopki prijave; poziva institucije EU, naj omogočijo izboljšanje dostopnosti te proračunske vrstice, ne pa se odločijo za neposredno ukinitve;
14. je pripravljen v naslednjih mesecih z ostalimi institucijami EU deliti različne (dobre in slabe) izkušnje, ki so jih imeli člani Odbora regij s trenutno proračunsko vrstico za lokalne organe;

15. je pripravljen spodbujati dialog in sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi organi v državah v procesu širitve in državah v sosedstvu prek obstoječih organov in platform (ARLEM, CORLEAP, skupni posvetovalni odbori in delovne skupine ter strateška partnerstva Evropske komisije z združenji lokalnih in regionalnih organov, vključno s platformo CEMR-PLATFORMA) ter s tem prispevati k uresničevanju ciljev, navedenih v uredbah o instrumentih NDICI in IPA. Poudarja, da ukrepi in programi med lokalnimi in regionalnimi organi iz EU ter zunaj nje kot sorodnimi akterji, kot je pobuda iz Nikozije za krepitev zmogljivosti v libijskih občinah, ponazarjajo, kako zelo se lahko s sodelovanjem lokalnih in regionalnih organov spodbujata stabilnost in blaginja v našem sosedstvu;

16. poziva institucije EU, naj ne glede na vse zagotovijo, da bodo sredstva še naprej dostopna lokalnim in regionalnim organom vseh vrst in velikosti, vključno s tistimi na podeželju, pa tudi srednje velikim mestom, ki so središča trajnostne in vključujoče rasti ter inovacij, ter s tem upoštevajo teritorialni pristop EU k lokalnemu razvoju;

17. poziva, naj novi instrument NDICI spodbuja in financira tudi majhne projekte (npr. take, ki temeljijo na obstoječih partnerstvih med mesti ali drugimi podnacionalnimi subjekti ali več zainteresiranimi stranmi) ter dodatno olajša krepitev zmogljivosti lokalnih in regionalnih organov, da bi lahko bolje izpolnjevali usklajevalno vlogo pri teritorialnem razvoju ter krepili povezave med mesti in podeželjem;

18. poziva zakonodajalca EU, naj prilagodi predlagana instrumenta (tj. NDICI in IPA III), da bi se povečala strateška podpora lokalnim in regionalnim organom ter demokraciji na podnacionalni ravni. S povečano podporo lokalni demokraciji bi se izboljšala prepoznavnost ukrepanja EU, saj bi se proces reform pripeljal pred vrata državljanov, ter še bolj vključila odgovornost za proces reforme v partnerskih državah;

19. opozarja, da je treba lokalne in regionalne organe dosledno podpirati in krepiti njihovo vlogo tudi zato, ker se 65 % ciljev trajnostnega razvoja ne more doseči brez dejavnega sodelovanja lokalnih in regionalnih organov;

20. poudarja, da je v tem pogledu pomembno orodje decentralizirano sodelovanje za razvoj (v vseh njegovih oblikah), kar so evropske institucije in države članice priznale v soglasju EU o razvoju; poziva, naj se ta vloga in orodje pri instrumentu NDICI upoštevata z večjim poudarkom;

21. poziva, naj se ne glede na združitev prej ločenih instrumentov uresničujejo in dosegajo posebni cilji politike sodelovanja med EU in sosedstvom. Predvsem se pomoč EU lokalnim in regionalnim organom iz partnerskih držav ter njeno sodelovanje z njimi ne smeta finančno in organizacijsko okrniti zaradi povečane prožnosti pri dodeljevanju finančnih sredstev in drugih virov med različne geografske in tematske programe;

22. je razočaran nad dejstvom, da se dejavnosti TAIEX, Twinning in Sigma uporabljajo zlasti v korist centralnih vlad držav upravičenk, čeprav so vsa poglavja pravnega reda (ne)posredno povezana z lokalnimi in regionalnimi organi (oz. njihovimi pristojnostmi), ki so zaradi svojega neposrednega odnosa z javnostjo v ugodnem položaju za učinkovito obveščanje o prednostih pristopa k EU ter koristih in zaščiti, ki jo EU zagotavlja vsem svojim državljanom, zlasti pa upravičencem do sredstev instrumenta IPA III. Pozdravlja izrecne navedbe v uredbi NDICI glede uporabe twinninga tako na centralni kot na lokalni in regionalni ravni, vendar pričakuje, da se bodo na teh ravneh izvajali tudi drugi instrumenti, kot sta TAIEX in SIGMA;

Predlogi in priporočila

23. spodbuja Komisijo, naj zagotovi, da se z ustreznimi zainteresiranimi stranmi, vključno z lokalnimi in regionalnimi organi, v vseh primerih opravijo ustrezna posvetovanja ter da so jim pravočasno na voljo ustrezne informacije, kar jim omogoča dejavno vlogo pri oblikovanju in izvajanju programov ter povezanem postopku spremljanja programov;

24. močno priporoča, da bi lokalne in regionalne organe dobili poseben, ločen program razvojnega sodelovanja z namenskim proračunom ter da bi se pri pripravi programov upoštevali kot upravičenci;

25. poziva institucije EU, naj lokalnim in regionalnim organom zagotovijo ustrezna sredstva za lokalizacijo ciljev trajnostnega razvoja ter naj to agendo izrecno navedejo v uredbah o vzpostavitvi instrumentov. Poleg tega bi bilo dobro, če bi tudi prihodnje proračunske specifikacije odražale pomembnost te agende;
26. poziva Komisijo, naj pripravi začasne načine delovanja, ki bodo omogočili uporabo instrumenta TAIEX in tesnega medinstitucionalnega sodelovanja (Twinning) za sodelovanje med lokalnimi in regionalnimi organi držav članic in partnerskih držav;
27. pozdravlja pobudo Evropske komisije za izvedbo ocene podpore EU lokalnim organom v regiji širitve in sosedstvu v obdobju 2010–2018 ter priporoča, naj se izkušnje z regionalnimi programi oz. projekti za podporo lokalnim organom, kot so instrument za lokalno upravo, Župani za gospodarsko rast in Konvencija županov na vzhodu, uporabijo kot podlaga za oblikovanje podobne podpore lokalnim in regionalnim organom v drugih regijah;
28. pozdravlja, da sta spodbujanje „lokalnega in regionalnega upravljanja“ ter krepitev „načrtovalnih in upravnih zmogljivosti lokalnih in regionalnih organov“ ena od tematskih prednostnih nalog pri zagotavljanju pomoči za čezmejno sodelovanje (Priloga III), ter poziva, naj se ista tematska prednostna naloga vključi v Prilogo II k uredbi o instrumentu IPA III.

V Bruslju, 6. decembra 2018

Predsednik
Evropskega odbora regij
Karl-Heinz LAMBERTZ
